

Josef Čapek (1887 – 1945)

Byl český malíř, spisovatel a grafik. Spolu s bratrem Karlem Čapkem napsali několik dramát i povídek. Jeho malířská tvorba byla expresionistická a kubistická. Pracoval jako výtvarník v Národním divadle. Na začátku druhé světové války byl zatčen gestapem, prošel několika koncentračními tábory a nakonec zemřel v Bergen-Belsenu na tyfus. Napsal knížku pro děti *Povídání o pejskovi a kočičce*.

Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort

Pejsek bude mít zítra svátek a kočička narozeniny. Děti to věděly a chtěly pejška a kočičku k svátku a k narozeninám překvapit. Přemýšlely, co by pejskovi a kočičce daly nebo udělaly; pak si vzpomněly a řekly: „Víte co, děti? Uděláme pejskovi a kočičce k svátku dort!“

Jak řekly, tak udělaly. Vzaly si na to formičku a udělaly pejskovi a kočičce z písku krásný dort; nahoru daly pět pěkných bílých kamínků, to byly jako mandle, a dort byl jako opravdový.

Donesly ho kočičce a pejskovi. „Tady máte, přinesly jsme vám k svátku a k narozeninám dort. Je moc dobrý; můžete si ho celý sníst.“

Pejsek s kočičkou si dort vzali, dělali nad ním „mňam mňam“, ten je dobrý, ten se vám povedl,“ a dělali, jako by ho jedli. „Děkujeme vám,“ řekli dětem, „takový dort jsme nikdy nejedli.“ Děti z toho měly radost a šly domů.

„Škoda, že pejskové a kočičky písek nejedí,“ řekl pejsek kočičce, když děti odešly, „takový krásný dort, to bych si na něm pochutnal! Víš, docela jsem dostal chuť na nějaký opravdový dort. Ale musel by být opravdový!“

„Také jsem dostala chuť na opravdový dort,“ řekla kočička. „Víš co, když mám zítra narozeniny a ty svátek, měli bychom si nějaký dort udělat! Jenom nevím, jak se takový dort dělá.“

„To nic není,“ řekl pejsek, „to je lehké, to já vím, jak se takový pravý dort dělá! To se do takového dortu dá všechno, co nejraději jíš, a pak je ten dort nejlepší. Když tam dáš pět nejlepších jídel, tak je pětkrát dobrý, když tam dáš deset nejlepších jídel, tak je potom desetkrát dobrý. Ale my jich tam dáme sto a budeme mít stokrát dobrý dort!“

„To je pravda,“ řekla kočička, „uděláme si takový nejlepší dort.“

Pejsek a kočička si vzali *zástěry*¹ a *pustili se*² do vaření.

Vzali mouku, mléko a vejce a míchali to ve velkém hrnci. „Dort musí být sladký,“ řekla kočička a nasypala do hrnce kilo cukru. „A trochu slaný taky,“ řekl pejsek a dal do něj trochu soli. „A teď tam dáme trochu másla a džemu,“ řekla kočička. „Džem ne, ten já nemám rád,“ povídal pejsek, „dáme tam také *syrečky*³, ty já mám moc rád.“ Tak tam dali několik syrečků. „Mně se zdá, že je málo *mastný*⁴,“ řekla kočička, „musíme tam dát také kus slaniny.“ – „A oříšky nesmíme zapomenout,“ řekl pejsek a nasypal tam pytlík oříšků. „Oříšky jsou dobré,“ říkala kočička, „ale měli bychom tam dát taky okurku,“ a dala tam půlku okurky. „A kosti,“ řekl pejsek, „musíme tam přece dát nějaké kosti!“ Tak do dortu dali hodně kostí. „A přece nějakou myš, myši já mám moc ráda!“ vzpomněla si kočička a dala do dortu pět myší. „Tak, a teď několik *buřtů*⁵, to je něco pro mě,“ řekl pejsek a dal tam

¹ *zástěra* (f.) = oděv, který se používá jako ochrana před špínou, např. při vaření

² *pustit se* (perfektivum; pustil jsem se, pustím se) = zde: začít

³ *syreček* (m.) = malý, kulatý a velmi měkký sýr, který je velmi aromatický

⁴ *mastný, á, é* = tučný, tukový

⁵ *buřt* (m.) = malá, oválná a mastná uzenina, která se nejčastěji griluje

několik buřtů. „A teď to hlavní!“ povídala kočička, „přece smetanu tam musíme dát!“ Dali tam litr smetany. „A trochu cibule,“ řekl pejsek a dal tam pár kousků cibule. „A čokoládu,“ řekla kočička a přidala tam tabulku čokolády.

Tak do toho svého dortu dávali všechno možné, dali tam česnek, pepř, bonbóny, perník, ocet, kakao a zeli, jen chleba tam nedali, protože pejskové a kočičky chleba moc rádi nejedí.

Když to všechno smíchali, byl z toho obrovský dort. „To bude veliký dort, to se najíme!“ těšili se oba, „a teď ho dáme péct.“ Dali dort péct a těšili se, až bude upečený. Když byl dort hotový, dali ho před dveře, aby vychladl.

„Víš co,“ řekla kočička pejskovi, „když byly ty děti tak hodné, že nám přinesly ten svůj dort, tak my je pozveme na náš dort.“

„Tak pojď,“ řekl pejsek, „půjdeme ty děti pozvat.“

Mezitím šel kolem toho dortu jeden zlý pes, a jak ten dort vychládal, zvonělo mu to do nosu. „Haf haf,“ pomyslí si ten zlý pes, „tady to hezky voní, to si dám!“ Číchal, číchal, číchal, až dort našel a pustil se do něj. Jedl tak rychle, až měl v očích slzy. Pak na to vypil ještě celou *konev*⁶ vody, lehl si pod strom a *naříkal*⁷, protože ho strašně bolelo břicho.

Když pejsek a kočička s dětmi přišli, dort byl pryč. Byli všichni moc smutní, ale když uviděli toho velkého psa, jak ho bolí břicho, řekla kočička: „Víš, pejsku, to nevádí. Třeba by nám po tom našem dortu také bylo špatně a svátek a narozeniny bychom měli zkažené.“

„To je pravda,“ řekl pejsek, „jen ať naříká, ten zlý pes, zaslouží si to, ale já mám hlad, moc rád bych jedl. Ale my doma nemáme nic k jídlu, všechno jsme dali do toho dortu. A já bych na svůj svátek přece jen nechtěl mít hlad.“

„Nic si z toho nedělejte, pejsku a kočičko,“ řekly děti, „pojďte k nám na oběd.“

Tak šel pejsek s kočičkou na oběd k dětem. Dostali polévku, maso, knedlíky a kosti. Moc jim to chutnalo. A ten zlý pes po tom jejich dortu naříkal v tom křoví ještě celých čtrnáct dní.

Najděte v pohádce slova označující množství/kvantitu nebo míru.

Např. *kilo* (cukru), *trochu* (soli), _____
_____. Po slovech jako *kilo*, *trochu*, *kousek* následují substantiva v _____ (pád)
singuláru, po číslech 5-100 a po slovech *mnoho*, *několik* následují substantiva v _____ (pád)
plurálu.

Vytvořte správnou formu slova v závorce. Můžete zkontrolovat pomocí textu v pohádce.

1. A teď do hrnce dáme trochu _____ a _____ (máslo, džem).
2. Když do dortu dáš pět nejlepších _____ (jídlo), tak je pětkrát dobrý.
3. Kočička dala do dortu půlku _____ (okurka).
4. „A čokoládu,“ řekla kočička a přidala tam tabulku _____ (čokoláda).
5. Vzpomněla si kočička a dala do dortu pět _____ (myš).
6. Řekl pejsek a dal tam několik _____ (buřt).

Dokončete věty. Odpovídejte podle pravdy.

1. Po obědě si rád/a dám kousek _____.
2. Každý den jím hodně _____.
3. Jím málo _____, protože mi nechutná.
4. Za týden vypiju spoustu _____.
5. Mám chuť na trochu _____.

⁶ *konev* (f.) = zahradnická nádoba na vodu

⁷ *naříkat* (imperpektivum; naříkal jsem, naříkám, budu naříkat) = stěžovat si, trpět